

Кадр з документального фільму «Сімейний альбом». Режисерка Марина Ткачук. 2024.

«Сімейний альбом» – в Європарламенті та Раді Європи

У Європарламенті та Раді Європи відбулися спеціальні покази документальної стрічки «Сімейний альбом» українки Марини Ткачук. У Страсбурзі стрічку про Голодомор, геноцид і сучасну російсько-українську війну представили режисерка Марина Ткачук та головна героїня Самара Пірс. Покази відвідали євродепутати, українські та європейські політики, представники української діаспори у Франції. Марина Ткачук зазначила, що депутати Європарламенту лише два роки тому ухвалили резолюцію, якою визнали Голодомор 1932–1933 років геноцидом українців. Завдяки ж «Сімейному альбому» вони змогли на власні очі побачити наслідки радянських, а тепер російських злочинів проти України. «Александр Вінербергер прагнув, аби Європа побачила його жакливі фото з України, дізналася про геноцид українців і зупинила його. Його тоді не почули. Тепер, через 90 років, справу небайдужого австрійця продовжує Самара: вона розповідає про Голодомор, показує фотокамеру свого прадіда, і наголошує: геноцид українців триває! Зі слів багатьох присутніх дипломатів, вони й гадки не мали про те, що насправді пережив український народ», – стверджує Марина Ткачук.

Покази відбулися за ініціативи депутата Європарламенту від Литовської Республіки Петраса Ауштрявічюса та депутатської групи Renew Europe в українській асоціації у Франції Protop Ukraina. «Голодомор і терор сучасної російської війни проти України мають вражаючу схожість, про які йдеться у фільмі «Сімейний альбом». Світ має прокинутися, коли відкрито здійснюється геноцид нації», – написав Петрас Ауштрявічюс у Facebook після перегляду стрічки.

Виробник фільму на замовлення ДП «МПІУ» – компанія Good Morning Films. Фільм покажуть у Франції, Німеччині, Великій Британії, Іспанії, Єгипті, Південній Африці, Індонезії, Японії та інших країнах. Перегляди організують у посольствах, кінотеатрах, культурних центрах і в рамках «Днів українського кіно».

Українформ

Лариса Кадочникова у фільмі «Вечір на Івана Купала». Режисер Юрій Ілленко. Кіностудія ім. О. Довженка, 1968.

Дві українські стрічки у Лінкольн-центрі

Відомий режисер Роберт Еггерс у рамках своєї добірки «Заклинання “Носферату”»: Роберт Еггерс представляє» показав дві українські кінострічки. Покази відбулися з 5 по 9 лютого у Лінкольн-центрі в Нью-Йорку. 6 лютого представлено «Вечір на Івана Купала» Юрія Ілленка (1968), 7 лютого – дебютний фільм Сергія Параджанова «Андрієш» (1954). Крім того, до добірки увійшли стрічки Жана Кокто та Девіда Ліна і «Носферату» самого Еггерса. Для «Довженко-Центру», що надав українські кінокартини для показу, режисер розповів про проєкт: «Це світ готичної романтики, казок і фольклору, створений режисерами з поривом перенести глядачів в інший час, інше місце та інший спосіб мислення й віри».

Іспанці дивилися українські фільми

Протягом жовтня 2024 року в іспанській Саморі, столиці однієї з дев'яти провінцій Кастільї і Леону, щотижня в Державній публічній бібліотеці міста відбувалися покази. Першим став «Додому» (2019) Нарімана Алієва, потім «Терикони» (2021) Тараса Томенка, «Мої думки тихі» (2019) Антоніо Лукіча, і на завершення – «Домашні ігри» (2018) Аліси Коваленко.

Новий директор бібліотеки Пако (Франсиско) Пардо підніс на вищий рівень організацію культурно-освітніх програм і заходів. Саме тому було вирішено провести показ фільмів з України – країни, до якої зараз прикута увага світу. Відповідальна за проведення заходів Рейєс Мораль Перес звернулася за допомогою до Французького Інституту кіно (IF Cinéma), щоб отримати українські фільми з іспанськими субтитрами. Мені випала нагода перед початком демонстрації фільмів розповісти про Україну, що стала ніби щитом для цивілізованого демократичного світу, про українське кіно взагалі і про сучасне зокрема, а після демонстрації продовжити спілкування, відповідаючи на питання. На перший показ прийшло не надто багато глядачів, але це були справді люди зацікавлені, які хотіли дізнатися більше про цю героїчну країну, «Gran Ucrania» – як це звучить з екранів центральних іспанських каналів телебачення. Наступні покази вже збирали більше народу, а ті, хто переглянув усі фільми, казали, що саме перший вразив найбільше. У його фіналі жінки плакали, а після перегляду питали, чому саме човном довелось добира-

тись додому, човном, який з'являється в кадрі на самому початку картини і стає ніби прообразом трагедії. І треба було пояснювати, що якщо так складно було героям, батькові й сину, перетнути із загиблим сином український кордон, влаштувавши при цьому пожежу, і таки втекти від переслідування, то пройти перешийок півострова Крим, де на них чекав ще російський «кордон», було зовсім не-реально... Глядачі казали, що дуже сподобався виконавець ролі батька, і в мене була можливість розповісти про Ахтема Сеїтаблаєва, українського актора і талановитого режисера кримсько-татарського походження, кирилли, як він себе називає, якому ці теми про життя свого народу надзвичайно близькі, як і для режисера Нарімана Алієва. Фільм «Додому» передав лише одну з численних історій кримсько-татарського народу, так само багатостраждального, як і український. В результаті спілкування ще раз переконуєшся, що нас не знають, але мова кіно – найкращий посередник для пізнання.

Після показу фільму Тараса Томенка «Терикони» чадолобиві іспанці не могли зрозуміти, чому діти й підлітки мали ходити на Різдво темними вулицями, заходити до людей і щось співати, а потім отримувати якусь винагороду у вигляді солодощів чи грошей. Треба було пояснювати, що є такий давній звичай – колядувати, співати різдвяні пісні, щоб хоч трохи звеселити жителів невеликого міста на Донбасі, частково окупованого ворогом. Але не тільки вулиці малоосвітлені, а й майбутні цих юних колядників виглядає темним і похмурим, поки деякі території України окуповані...

Перегляди проходили в приміщенні церкви Зачаття, створеної у 1675 році в стилі бароко, яка з часом була реконструйована і стала частиною Державної публічної бібліотеки Самори, збудованої зі збереження середньовічного стилю і зі схожих будівельних матеріалів, а внутрішній простір колишньої церкви став місцем для тематичних експозицій і показу фільмів. Цей бібліотечний комплекс міститься на правому березі ріки Дуйро, а з іншого боку розташована площа Вірьято, названа іменем ватажка повстанців проти терору Римської імперії. Він був пастухом, а коли довелось захищати рідну землю, очолив повстання. Сили були нерівні, зважаючи на добре озброєну армію Римської імперії, за голову Вірьято була призначена висока ціна, і його врешті видали свої ж. А коли зрадники сказали: «То давайте ж нам обіцяні гроші», – відповіддю була фраза, яка дійшла крізь віки: «Roma no paga traidores», – що означає: «Рим не платить зрадникам»... Сталося це в II ст. до Христа, коли вісім років точилася запекла боротьба з римським терором.

Разом з відповідальною за такі заходи Рейес Перес ми вирішили, що слід звернутися до кінематографістів України за дозволом на показ найкращих українських фільмів, навіть якщо вони без іспанських субтитрів. Оскільки я маю досвід синхронного перекладу, мені було б приємно зробити це для жителів Самори. Адже глядач приходить в кінозал дивитись кіно, а не читати його.

Ольга Скоморощенко

Іван Миколайчук: сценічне першочитання

Ольга Руданець

«Чиста дошка» за твором Івана Миколайчука
Авторка інсценізації та режисерка Людмила Скрипка
Художник Андрій Александрович-Дочевський
Пластичне вирішення Мирослави Воротняк
В ролях: Олександра Філімонова, Галина Генік-Угорська,
Марія Катеринчук
Коломийський обласний український драматичний театр ім. Івана Озаркевича, 2024

Непересічна подія в театральному житті України відбулася під завісу року, що минув. Якби вона сталася в столичному театрі, про неї заговорили б на сторінках популярних видань чи в етерах телеканалів. Але це сталося в районному містечку, у Коломийському академічному обласному українському драматичному театрі ім. Івана Озаркевича, найдавнішому українському на західноукраїнських землях, який перетнув історичну позначку – 175 років з часу заснування.

15 грудня тут відбулася прем'єра вистави за мотивами не-реалізованого сценарію Івана Миколайчука «Tabula rasa / Чиста дошка». Це було давнє бажання директора-художнього керівника театру, Народного артиста України Дмитра Чиборака. Він ділився ним з колегами, намагаючись відчутти бажання взятися за такий складний і не пристосований для сцени драматургічний матеріал. За роботу взялася режисерка, Народна артистка України Людмила Скрипка. Вона занурилась у матеріал не тільки кіносценарію, а й епохи, відчувши найтонші мембрани в драматичній історії українки, якій далека чужина повністю переписала Долю. Саме завдяки її сценічному креативу з'явилася сценічна версія. Сказати, що вона не раз переписувалася, – не сказати нічого. Бувало, що до наступної репетиції повністю перероблялись або заново створювались окремі мізансцени. Але обирали тільки те, що найбільш точно і виразно передавало первинний матеріал, створений геніальним Іваном Миколайчуком. Сміливості й відповідальності Людмили Скрипки міг би позаздрити не один режисер. Їй вдалося зберегти гостроту й актуальність, втілити головне через акторські ролі й образи, віддаючи перевагу актору – тій живій субстанції, яка може і вміє доторкатися до найглибших струн людської душі. Адже навіть пересічний глядач сьогодні розуміє, що ніякими технічними трюками чи спецефектами не вдасться досягнути того чуттєвого сприйняття, яке спроможна зробити суголосність душ. І тут режисерка не помилилася, бо такого глибокого глядацького катарсису, який передавався